

**КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ РИНКОВИХ ПОКАЗНИКІВ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ
(за матеріалами корпорацій NESTLE GROUP , HERSHEY CO, KRAFT HEINZ CO)**

**COMPARATIVE ANALYSIS OF MARKET INDICATORS OF INTERNATIONAL
CORPORATIONS**

(based on the materials of NESTLE GROUP, HERSHEY CO, KRAFT HEINZ CO)

Бондар Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, Київ, Україна, професор кафедри економіки, e-mail: rutan2000@gmail.com, тел. +380667192440

<https://orcid.org/0000-0002-8254-2449>

Заплітна Тетяна Валентинівна, кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, Київ, Україна, доцент кафедри економіки, e-mail: ztv2000ztv@gmail.com, тел. +380673581825

<https://orcid.org/0000-0002-6880-8511>

Левішенко Олена Степанівна, кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, Київ, Україна, доцент кафедри економіки, e-mail: osl-economica@ukr.net, тел. +380672536818

<https://orcid.org/0000-0003-3704-5352>

Анотація. В статті проведено компаративний аналіз показників, що відображають ринкові позиції трьох міжнародних корпорацій: NESTLE GROUP, HERSHEY CO, KRAFT HEINZ CO. Об'єкт дослідження: внутрішньо корпоративні чинники, що впливають на ринкову вартість акцій міжнародних корпорацій. Цілями статті було дослідження внутрішньо корпоративних чинників, які впливають на ринкову оцінку акцій, та з'ясування сучасних тенденцій формування конкурентної

політики міжнародних корпорацій, що виробляють продукти харчування. Метод дослідження: монографічний, аналітичний, коефіцієнтний, статистичний, графічний.

З'ясовано, що на ринкову оцінку акцій впливають операційна, інвестиційна та фінансова політики корпорації. Так, в результаті операційної діяльності формуються доходи і прибуток, який є джерелом виплати дивідендів. Завдяки інвестиційній діяльності корпорація фокусує свої фінансові ресурси на виробництві тих або інших продуктів, забезпечує собі доступ до більш дешевих ринків сировини або розширює для себе ринки збуту. Фінансова діяльність передбачає забезпечення корпорації необхідними довгостроковими ресурсами. Здатність корпорації забезпечити обслуговування залученого капіталу свідчить про її фінансову потужність та реалізацію планів розвитку.

На підставі узагальнення основних дій досліджуваних міжнародних корпорацій, спрямованих на підвищення ринкової привабливості акцій, з'ясовано, що вони вдавалися до таких дій: 1) продаж бізнесів, які не забезпечують корпораціям достатню ефективність; 2) активне впровадження передових світових практики операційної діяльності у власні корпорації; 3) активний вихід на сировинні ринки, що дозволяє знижувати власні витрати і отримувати вищі прибутки. В той же час існує досвід недобросовісного ставлення до інвесторів через намагання штучно зменшити витрати та «прикрасити» величину прибутку на одну акцію. Такі дії негативно вплинули на ринкову оцінку акцій, навіть попри стабільні фінансові показники корпорації.

Ключові слова: міжнародний бізнес, міжнародна корпорація, глобалізація, інтернаціоналізація бізнесу, фінансові показники, ринкова вартість акцій, фінансова стійкість, рентабельність, міжнародний ринок

Вступ. Постановка проблеми. Головною рисою сучасної міжнародної економіки є глобалізація. Глобалізація (від лат. globus — куля, Земна куля, глобус; англ. global — той, що стосується Земної кулі, світовий, планетарний) — процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції (згуртування, об'єднання політичних, економічних, державних і громадських структур у межах регіону, країн, світу) й уніфікації (приведення до однаковості, єдиної форми чи системи) [1]. Глобалізація спрямована на розвиток, але поточні темпи інтеграції національних економік і ринків за останні роки перевищили очікування. Через розширення транскордонного руху товарів, послуг, капіталу, інформації та людей глобалізація сприяла економічному зростанню багатьох країн.

Сучасна глобалізована та інтегрована економіка забезпечує вільний рух капіталу та робочої сили, переміщення виробничих баз із дорогих у дешеві місця, поступове усунення торговельних бар'єрів, а також технологічний і телекомунікаційний розвиток. Саме це стало причиною прискорення розвитку міжнародних корпорацій, зокрема подальшої інтернаціоналізації бізнесу, придбанню нематеріальних активів та оптимізації глобальних ресурсів. Глобалізація сприяє покращенню розподілу ресурсів, зокрема праці і капіталу, а завдяки загостренню конкуренції прискорюється впровадження інновацій та зростає продуктивність [2].

В той же час це змушує міжнародні корпорації захищати свої ринки вхідних ресурсів, джерела капіталу на конкурентоспроможній основі. Успішна корпоративна політика є одним з вирішальних чинників ринкової привабливості акцій корпорацій. Розгляд питань внутрішньокорпоративної політики забезпечення конкурентоспроможності представлені в роботах He, F., Feng, Y., Hao, J. [3], Lahmiri, S., Bekiros, S. [4], Al-Afeef, M. A. M. [5], Sayyadi Tooranloo, H.; Azizi, P., Sayyahpoor, A. [6]

Постановка завдання. Цілями статті було дослідження внутрішньо корпоративних чинників, які впливають на ринкову оцінку акцій, та з'ясування сучасних тенденцій формування конкурентної політики міжнародних корпорацій, що виробляють продукти харчування. Метод дослідження: монографічний, аналітичний, коефіцієнтний, статистичний, графічний.

Виклад основного матеріалу. Поняття міжнародна корпорація (international corporation) застосовується для характеристики корпорації, яка проводить свою діяльність у двох або більше країнах. Конкурентною перевагою міжнародних корпорацій є те, що замість купівлі ресурсів у зарубіжних компаній міжнародні корпорації здійснюють прямі інвестиції у повністю інтегровані операції, починаючи з видобутку сировини, виробництва готової продукції та постачання виробленої продукції споживачам у всьому світі. Сьогодні мережі міжнародного бізнесу контролюють значну і все більш зростаючу частку світового ринку технологічних, маркетингових та виробничих ресурсів.

Ефективність ведення міжнародного бізнесу відображається у рейтингах міжнародних корпорацій та ринковій вартості їхніх акцій. Розглянемо, які чинники визначають місце міжнародної корпорації у рейтингу та яким чином корпорації можуть власними силами впливати на вартість своїх акцій. У статті розглядаються такі корпорації, як NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (KHC).

Швейцарська корпорація Nestle (NSRGY) має більш ніж 150-річну історію. Вона є найбільшим виробником продуктів харчування та напоїв у світі за обсягом продажів, генеруючи понад 90 мільярдів швейцарських франків щорічного доходу. Його різноманітний портфель продуктів включає такі бренди, як Nestle, Nescafe, Perrier, Pure Life і Purina. Nestle також належить близько 20% французької косметичної компанії L'Oreal. У компанії працюють 275 000 співробітників по всьому світу, і компанія має величезний портфель глобальних продуктів із більш ніж 30 брендами, кожний з яких досягає понад 1 мільярда швейцарських франків у річному обсязі продажів, і географічно представлений майже в 190 країнах. [7] Її найближчими конкурентами є міжнародні компанії Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (KHC).

Корпорація Hershey Co (HSY) має понад 125-річну історію. Це американська багатонаціональна кондитерська компанія, яка є одним з найбільших виробників шоколаду у світі. Також корпорація виробляє хлібобулочні вироби, такі як печиво та торти, і продає напої, такі як молочні коктейлі, а також інші продукти (в результаті через злиття та поглинання інших компаній). Вона спеціалізується на виготовленні продукції для всіх категорій споживачів: з додаванням та без додавання цукру, з глютенем та без глютену, кошерної продукції, без ГМО, веганської, без жиру, на рослинній основі, органічні продукти. Вдалим напрямом бізнесу є випуск продукції спортивного харчування [8]. Корпорація випускає більше, ніж 90 брендів продукції (у т.ч. відомі M&M's, Kit Kat, Cadbury ті інші). У 2023 році кількість зайнятих працівників становила 20505 осіб, річний обсяг продажів становив 11,2 млрд дол США [8].

Корпорація Kraft Heinz Company (KHC) є американською багатонаціональною харчовою компанією, утвореною шляхом злиття у 2015 році Kraft Foods і HJ Heinz Company. Корпорація сьогодні є великим виробником соусів і кетчупів, напоїв, суміші спецій, заправки для салатів, їжі для тварин. Корпорація є однією з провідних постачальників дієтичної продукції, снєків, заморожених продуктів. Обсяг чистих продажів за 2023 рік склали 26, 640 млрд дол. Вона посідає третє місце серед компаній Північної Америки і п'яте – у світі. У 2023 році кількість зайнятих в корпорації працівників становила 36 000 осіб [10].

Проведемо порівняння їх ринкових показників. Найбільш поширеними є коефіцієнти: відношення ціна/прибуток (EPS), відношення ціна/балансова вартість (PBR) акції, відношення ціни акції/обсяг продажу (PSR), відношення ціна акції/грошовий потік (P/CF).

Коефіцієнт відношення (або, як часто його називають, мультиплікатор) ціна/прибуток (P/E, Price-Earnings Ratio) є найбільш популярним показником серед інвесторів для оцінки вартості акцій міжнародних корпорацій. Він порівнює поточну ринкову ціну акції та прибуток, що припадає на акцію. Іншими словами, скільки сьогодні інвестор під час купівлі акції платить, щоб забезпечити отримання 1 долару прибутку корпорації. Розглядати значення цього коефіцієнту потрібно в межах акцій, що належать до одного сектору економічної діяльності. Для різних секторів економічної діяльності ці значення можуть суттєво відрізнятися, що пов'язано галузевими особливостями бізнесу. Наприклад. Серед будівельних корпорацій цей коефіцієнт може становити 20 і більше, тоді як для корпорацій фінансового сектору цей коефіцієнт може перебувати на рівні 12. Чим вище значення коефіцієнту для конкретних акцій серед корпорацій, що діють в одному секторі економічної діяльності, тим дорожче вони оцінюються акції. Це означає, що інвестори впевнені у потенціалі зростання відповідної корпорації і очікують у майбутньому збільшення прибутків. Низьке значення коефіцієнту свідчить про недооцінку акцій та (або) низьку довіру інвесторів до перспектив майбутнього зростання відповідної корпорації.

Коефіцієнт відношення ціна/балансова вартість (P/BR, Price-to-Book Ratio) акції дозволяє порівняти ринкову та балансову вартість акції компанії. У разі, коли коефіцієнт перевищує одиницю, акція продається за ціною, вищою за балансову вартість, і навпаки. У першому випадку значення коефіцієнту свідчить, корпорація має добрі прогнози щодо майбутніх прибутків і інвестори згодні купити її з відповідною премією, аби отримати у наступному цей прибуток. У випадку, коли значення коефіцієнту менше одиниці, інвестори не бажають купувати акції навіть за балансовою вартістю, що свідчить про відсутність бачення інвесторами добрих перспектив розвитку корпорації.

Коефіцієнт відношення ціни акції/обсяг продажу (PSR) показує відношення поточної ціни акції до річного обсягу продажів корпорації, що припадає на одну акцію. Кращою (ідеальною) тенденцією є перебування значення цього коефіцієнта в межах до 1. Також інвестори позитивно оцінюють перебування значення цього коефіцієнта в межах від 1 до 2.

Коефіцієнт співвідношення ціна акції/грошовий потік (P/CF, Price-to-Cash Flow) відображає відношення поточної ціни акції на грошовий потік, який вона генерує. Під час аналізу значення цього показника потрібно враховувати галузеву належність компаній, оскільки вона істотно на нього впливає. Перевагою використання цього показника є те, що на відміну від показників прибутку, обсягів продажів, балансової вартості, корпораціям набагато важче маніпулювати грошовими потоками. Чим менше значення цього коефіцієнту, тим краще оцінюється робота корпорації та привабливість її акцій.

На рис.1 представлена інформація щодо динаміки значень перелічених їх ринкових коефіцієнтів у 2016-2024 роках. Корпорація КНС, як займала найвищі позиції у 2016 році, з настанням епідемії COVID-19, різко почала втрачати привабливість своїх акцій. Щоб припинити падіння своїх акцій і концентрації уваги на інших бізнесах корпорація у 2019 році продала свій бізнес з канадських натуральних сирів, включаючи Cracker Barrel, P'tit Quebec і aMOOza! брендів Parmalat. У вересні 2020 року Kraft Heinz досягла угоди про продаж частини свого сирного бізнесу французькій транснаціональній молочній корпорації Lactalis [11].

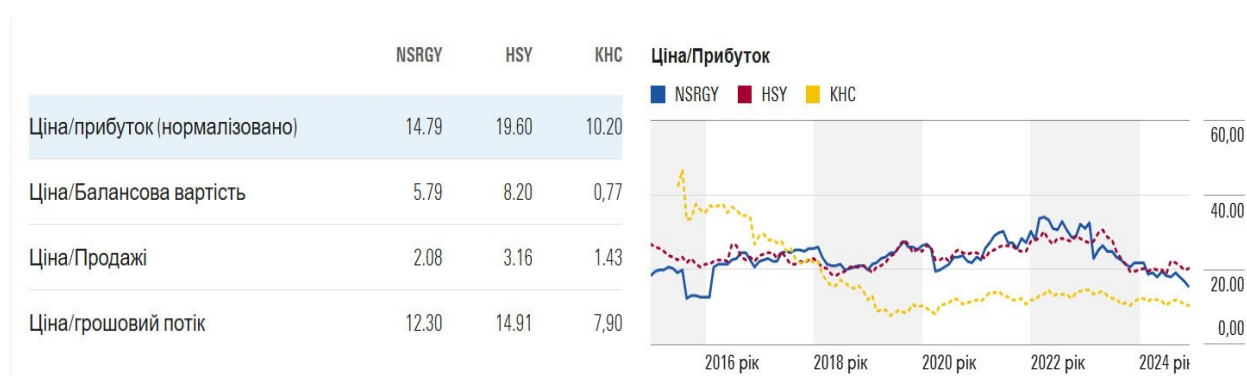

Рисунок 1 – Загальні показники та порівняльна діаграма співвідношення ціни та прибутку акцій корпорацій NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (KHC) у 2016-2024 роках.

Figure 1 – General indicators and a comparative chart of the price-earnings ratio of shares of NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (KHC) in 2016-2024.

Джерело: <https://www.morningstar.com/stocks/pinx/nsrgy/quote>

У вересні 2020 року Kraft Heinz (KHC) оголосила про свій новий стратегічний план трансформації, включаючи нову мету компанії «Зробимо життя смачним» і абсолютно нове бачення «Стайке зростання, захоплюючи більше споживачів у всьому світі» [13]. Наступного дня Kraft Heinz також опублікував оновлений звіт про екологічне соціальне управління (ESG) за 2020 рік із метою зробити 100% упаковки продуктів Kraft Heinz (KHC) придатною для вторинної переробки, повторного використання або компостування до 2025 року та планує забезпечити 100% сталого виробництва томатів Heinz Ketchup. до 2025 р. [14] Така політика дозволила корпорації зосередити ресурси і збільшити річний обсяг продажів на 6,2%.

У 2021 році корпорація продовжила збуватися бізнесів, які не забезпечували бажаних доходів. Вона продала свій горіховий бізнес, включаючи бренд Planters, Normel за 3,35 мільярда доларів.

З 2021 року корпорація Kraft Heinz (KHC) скуповує бразильські і турецькі компанії, що спеціалізуються на виготовленні соусів. У 2022 році корпорація здійснила ризикові інвестиції: придбала 85% акцій німецької компанії Just Spices GmbH. Запущений у 2014 році Just Spices був стартапом з приблизно 60 мільйонами євро річних продажів. Його портфоліо понад 170 продуктів включав суміші спецій, заправки для салатів, прості у приготуванні суміші «За лічені хвилини» та органічні пропозиції для різноманітних прийомів їжі, починаючи від сніданків і легких закусок до салатів і випічки, з широким асортиментом солоних, солодких, класичні та екзотичні смаки [15].

Однак, здійснені стратегічні операції не дозволили корпорації Kraft Heinz покращити показники P/E та P/BR. В той же час значення коефіцієнтів PSR та P/CF є найкращими серед досліджуваних корпорацій.

На рис. 2 представлена порівняльна діаграма ринкових оцінок акцій досліджуваних компаній. Діаграма будувалась на основі нормованих значень коефіцієнтів: значення коефіцієнту конкретної корпорації ділилося на краще значення цього коефіцієнту серед трьох досліджуваних корпорацій. «Ідеальна компанія», обрана для порівняння, має найкращі значення коефіцієнтів серед досліджуваних корпорацій. Порівнюючи значення коефіцієнтів оцінки акцій конкретних корпорацій з «ідеальним» значенням коефіцієнту бачимо, чи досягають вони «ідеалу» і в якій мірі.

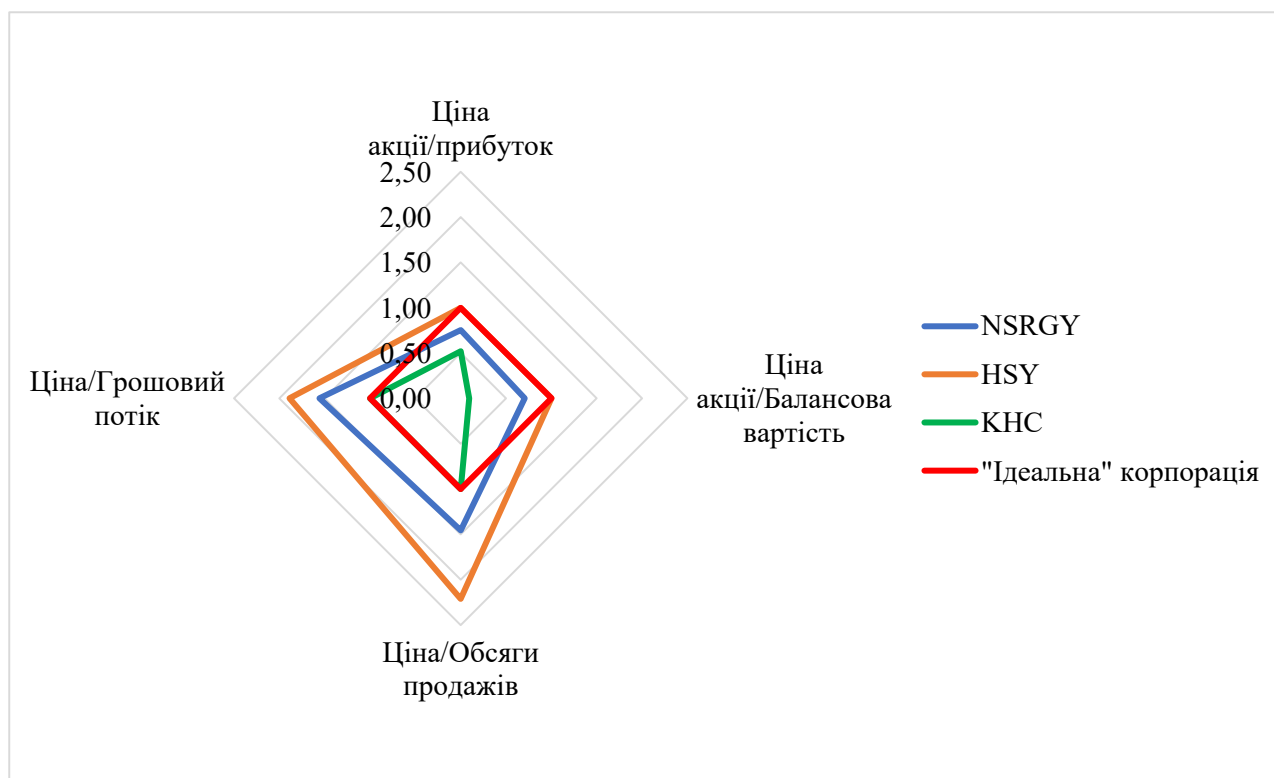

Рисунок 2 – Порівняльна діаграма ринкових коефіцієнтів акцій корпорацій NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) станом на 20.12.2024

Figure 2 – Comparative chart of the market ratios of shares of NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) as of 20.12.2024

Джерело: побудовано авторами за даними <https://www.morningstar.com/stocks/pinx/nsrgy/quote>

Видно, що корпорація КНС сьогодні перебуває у вкрай незадовільному стані порівняно з двома іншими корпораціями. Насамперед, про свідчить значення коефіцієнту PBR. Її акції продаються на ринку на 23% дешевше їх балансової вартості.

Однією з причин зниження ринкової вартості акцій корпорації Kraft Heinz Co (КНС) стало іміджевого характеру є штучне зниження обсягів витрат та збільшення прибутків на одну акцію. За таку «фіктивну економію» у розмірі 200 млн доларів протягом 2015-2018 років корпорація змушена була заплатити Комісії з цінних паперів і бірж США штраф на суму 62 млн доларів [16].

Найближчі позиції за значеннями коефіцієнтів до «ідеальної» компанії спостерігаємо у NESTLE Group (NSRGY). Незадовільні значення коефіцієнтів PSR та P/CF спостерігаємо в Hershey Co. Ціна акції корпорації значно перевищує «ідеальне» значення генерованого однією акцією грошового потоку.

Зрозуміло, інтерес викликає з'ясування причин таких значень ринкових коефіцієнтів акцій. Серед найбільш популярних показників, які відображають ефективність операційної діяльності корпорацій є коефіцієнти швидкої та поточної ліквідності, коефіцієнт покриття відсотків.

Коефіцієнт швидкої ліквідності (або критичної ліквідності) (QR, Quick Ratio) відображає здатність корпорації вчасно погасити свої поточні зобов'язання за допомогою високоліквідних активів (наявних грошових коштів та їх еквівалентів, короткострокових інвестицій, дебіторської

заборгованості). Прийнятним вважається значення цього коефіцієнта на рівні 1. Це означає, що корпорація має достатньо ліквідних активів, аби погасити свої поточні зобов'язання.

Коефіцієнт поточної ліквідності (CR, Current Ratio) відображає здатність корпорації погасити поточні зобов'язання протягом одного операційного циклу. Обчислюється як відношення між сумою поточних активів та сумою поточних зобов'язань корпорації. Бажане значення цього коефіцієнта перебуває в межах 2.

Коефіцієнт покриття відсотків (ICR, Times-interest-earned ratio) дозволяє порівняти прибуток до сплати відсотків за кредитом і податків (ЕВІТ, Earnings before interest and taxes) з величиною витрат на виплату відсотків. Прийнятним вважається значення коефіцієнта від 3 до 4. У разі, якщо значення коефіцієнта менше від 1, це означає, що корпорація не генерує достатнього грошового потоку від операційної діяльності для обслуговування відсоткових платежів.

На рис.3 представлено показники фінансової стійкості досліджуваних корпорацій.

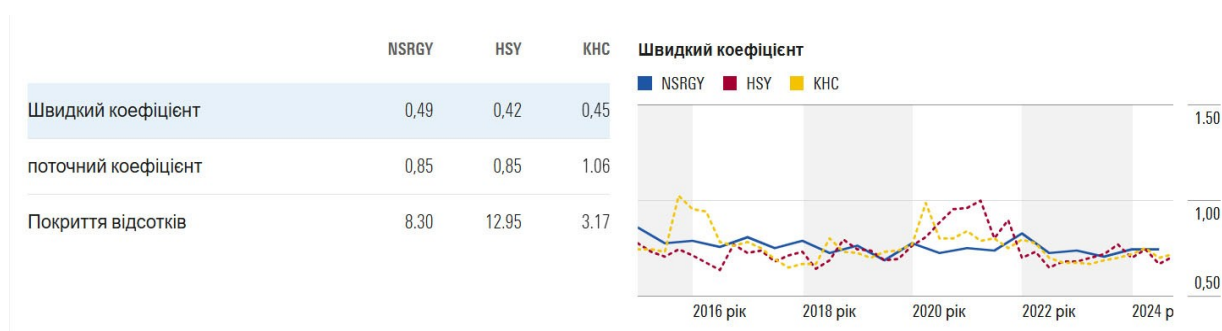

Рисунок 3 – Загальні показники фінансової стійкості та порівняльна діаграма співвідношення коефіцієнта швидкої ліквідності корпорацій NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) у 2016-2024 роках.

Figure 3 – General indicators of financial stability and a comparative diagram of the ratio of the quick ratio of NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (KHC) in 2016-2024.

Джерело: <https://www.morningstar.com/stocks/pinx/nsrgy/quote>

Виходячи з динаміки показників ліквідності, видно, що на кінець 2024 року всі три корпорації мають близькі значення коефіцієнту швидкої ліквідності. Стрімке зростання значення коефіцієнту для корпорації Kraft Heinz Co (КНС) у 2020 році пояснюється великими обсягами продажів бізнесів, якими володіла компанія на початок цього ж року, а не ефективністю діяльності [13, 16].

Зростання значення коефіцієнта швидкої ліквідності корпорації Hershey Co (HSY) пов'язано з підвищенням оптових цін на кондитерську продукцію у США. Однак. Як бачимо таке зростання цін покращило ліквідність тільки протягом року. Конкуренція змусила корпорацію враховувати вимоги ринку. [9]

Як видно, значення коефіцієнт швидкої ліквідності корпорації NESTLE Group (NSRGY) протягом тривалого часу перебувають на стабільному рівні в межах від 0,5 до 0,8.

На рис. 4. представлена порівняльна діаграма показників фінансової стійкості досліджуваних компаній. Діаграма будувалась на основі нормованих значень коефіцієнтів: значення коефіцієнту конкретної корпорації ділилося на краще значення цього коефіцієнту серед трьох досліджуваних корпорацій. «Ідеальна компанія», обрана для порівняння, має найкращі значення коефіцієнтів серед

досліджуваних корпорацій. Порівнюючи значення коефіцієнтів оцінки акцій конкретних корпорацій з «ідеальним» значенням коефіцієнту бачимо, чи досягають вони «ідеалу» і в якій мірі.

Як видно з діаграми, всі корпорації зберігають фінансову стійкість по всім досліджуваним показникам. В той же час, найближчою за показниками фінансової стійкості до «ідеальної» корпорації є Kraft Heinz Co (КНС). Їх ліквідних активів достатньо, аби тричі покрити відсотки по своїм фінансовим зобов'язанням. Інші компанії мають цей показник значно вищий.

На ринкову привабливість акцій впливають й показники результативності діяльності корпорацій. Найбільш поширеними показниками результативності (ефективності) є рентабельність активів, власного капіталу та інвестицій.

Рентабельність активів (ROA, return on assets) показує ефективність використання всіх активів корпорації. Обчислюється, як відношення чистого прибутку до середньорічної величини активів корпорації. Нормативне значення цього показника відсутнє, в той же час корпорації встановлюють його рівень виходячи з досягнутого у минулому рівні.

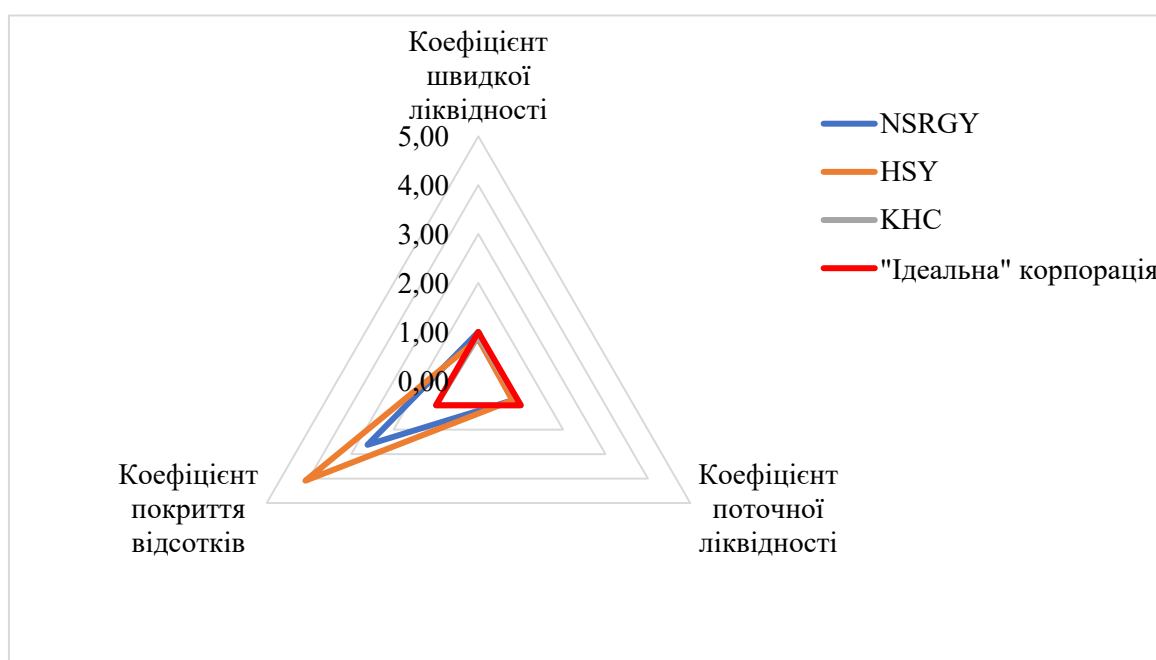

Рисунок 4 – Порівняльна діаграма показників фінансової стійкості корпорацій NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) станом на 20.12.2024

Figure 4 – Comparative chart of financial strength indicators of NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) as of 20.12.2024

Джерело: побудовано авторами за даними <https://www.morningstar.com/stocks/pinx/nsrgy/quote>

Рентабельність власного капіталу (ROE, return on equity) відображає ефективність використання власного капіталу корпорації. Показник обчислюється як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу корпорації. Так само, як і в попередньому випадку, корпорації встановлюють його планове значення виходячи з досягнутого у минулому рівня.

Рентабельність інвестицій (ROI, return on investment) відображає ефективність здійснених інвестицій і обчислюється як відношення прибутку до понесених витрат. Нормативного значення щодо рівня рентабельності немає. Менеджмент корпорації оцінює досягнуті показники рентабельності інвестицій у порівнянні з їх значеннями у минулому або значеннями показників конкурентів.

На рис. 5 представлені показники рентабельності порівнюваних корпорацій.

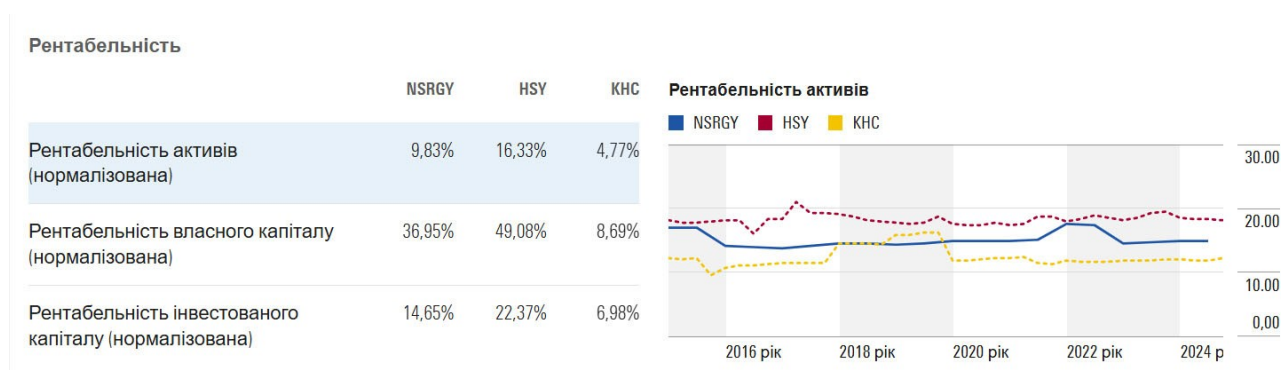

Рисунок 5 – Загальні показники рентабельності та порівняльна діаграма рентабельності активів NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) у 2016-2024 роках.

Figure 5 – General profitability indicators and comparative diagram of return on assets for NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) in 2016-2024.

Джерело: <https://www.morningstar.com/stocks/pinx/nsrgy/quote>

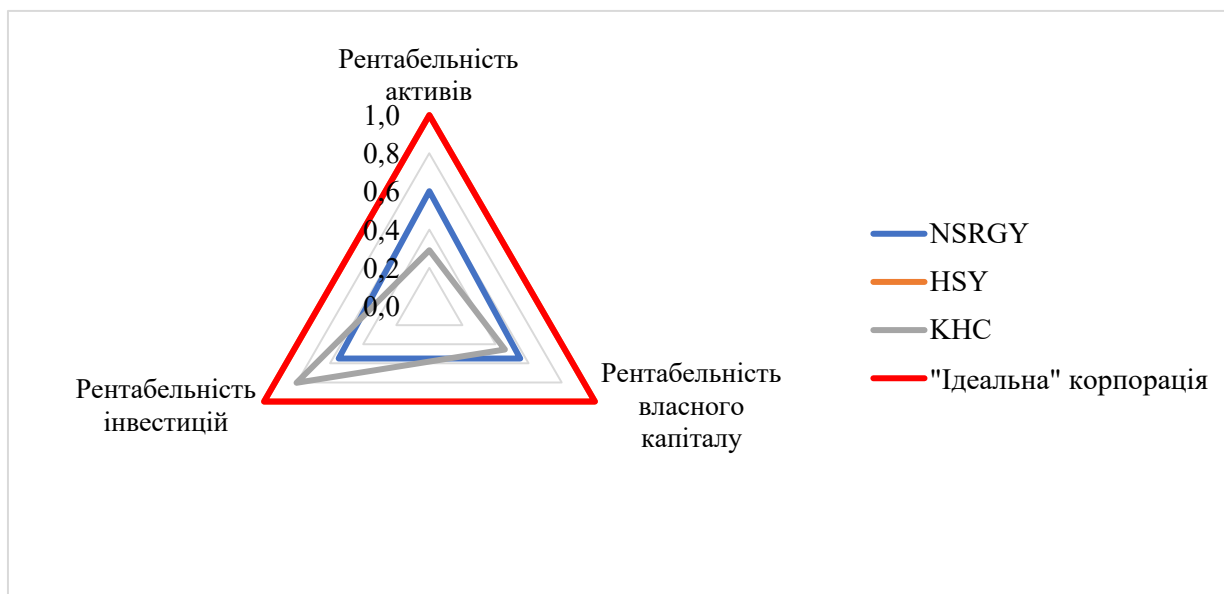

Рисунок 6 – Порівняльна діаграма показників рентабельності корпорацій NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) станом на 20.12.2024

Figure 6 – Comparative chart of profitability of NESTLE Group (NSRGY), Hershey Co (HSY), Kraft Heinz Co (КНС) as of 20.12.2024

Джерело: побудовано авторами за даними <https://www.morningstar.com/stocks/pinx/nsrgy/quote>

Видно, що найвищі показники рентабельності має корпорація Hershey Co (HSY), на другому місці NESTLE Group (NSRGY). Певна «розгубленість» щодо купівлі-продажу бізнесів Kraft Heinz Co (KHC), часто прийняття необґрунтованих рішень призвело до зниження рентабельності діяльності корпорації, та як наслідок втрати ринкових позицій. В той же час корпорація Hershey Co (HSY) швидко орієнтується у зміні кон'юнктури. Так, під час пандемії, на початку 2020 року вона вклала 1 млн дол США у виробничі потужності в виготовлення одноразових медичних масок для обличчя. Також вона активно використовує інновації операційної моделі китайських компаній для підвищення ефективності роботи та забезпечення стійкості розвитку корпорації у майбутньому [9].

На рис.6 представлена порівняльна діаграма показників рентабельності досліджуваних компаній. Діаграма будувалась на основі нормованих значень коефіцієнтів: значення коефіцієнту конкретної корпорації ділилося на краще значення цього коефіцієнту серед трьох досліджуваних корпорацій. «Ідеальна компанія», обрана для порівняння, має найкращі значення коефіцієнтів серед досліджуваних корпорацій. Порівнюючи значення коефіцієнтів оцінки акцій конкретних корпорацій з «ідеальним» значенням коефіцієнту бачимо, чи досягають вони «ідеалу» і в якій мірі.

Як видно, ідеальною корпорацією з точки зору значень показників рентабельності є Hershey Co (HSY). Це досягнуто. Насамперед, за рахунок активного упровадження інновацій, зокрема в операційну діяльність. Інша корпорація NESTLE Group (NSRGY) у 2024 році здійснила придбання контрольного пакету акцій одного з найбільших виробників шоколаду в Бразилії GRUPO CRM, що дозволить їй використовувати у виробництві більш дешеvu сировину.

Отже, жорстка конкуренція на світових ринках змушує міжнародні корпорації проводити активну інвестиційну та інноваційну діяльність. Це дозволяє їм оптимізувати ведення міжнародного бізнесу, зокрема шляхом розміщення потужностей в країнах з більш дешевими сировинними ресурсами. Такий доступ до дешевих ресурсів дає можливість отримувати їм додатковий прибуток, зберігаючи ціни на середньо ринковому рівні.

Висновки

Як бачимо, кожна з розглянутих міжнародних корпорацій має власну історію, досвід, практику ведення бізнесу, які значно відрізняються і впливають як на формування їхніх конкурентних рейтингів, так й на ринкові оцінки їхніх акцій. Головним завданням кожна міжнародна корпорація бачить покращення останніх. Нижче наведена систематизація основних дій міжнародних корпорацій, спрямованих на підвищення ефективності міжнародного бізнесу, покращення рейтингу корпорації та зростання ринкової вартості акцій: 1) продаж бізнесів, які не забезпечують корпораціям достатню ефективність; 2) активне впровадження передових світових практики операційної діяльності у власні корпорації; 3) активний вихід на сировинні ринки, що дозволяє знижувати власні витрати і отримувати вищі прибутки.

Також є випадки недобросовісного ставлення до інвесторів через намагання штучно зменшити витрати та «прикрасити» величину прибутку на одну акцію. Однак така поведінка жорстко карається, а акції такої недоброчесної корпорації втрачають цінність для інвесторів.

Наступні дослідження, на наш погляд, слід присвятити стратегіям поведінки міжнародних корпорацій на ринку.

Перелік посилань

1. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>
2. Urata, Shujiro, and Youngmin Baek. Globalization and equality: A cross-country analysis. No. 1453. ADBI Working Paper, 2024. URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/973996/adbi-wp1453.pdf>.
3. He, F., Feng, Y., Hao, J. Corporate ESG rating and stock market liquidity: Evidence from China, Economic Modelling, Volume 129, 2023, 106511, ISSN 0264-9993, <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2023.106511>.
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264999323003231>)
4. Lahmiri, S., Bekiros, S. The impact of COVID-19 pandemic upon stability and sequential irregularity of equity and cryptocurrency markets, Chaos, Solitons & Fractals, Volume 138, 2020, 109936, ISSN 0960-0779, <https://doi.org/10.1016/j.chaos.2020.109936>.
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0960077920303350>)
5. Al-Afeef, M. A. M. Factors affecting market capitalization: A practical study ase 1978-2019. International Journal of Scientific and Technology Research, 2020, 9.3: 7049-7053. URL: <https://www.ijstr.org/final-print/mar2020/Factors-Affecting-Market-Capitalization-A-Practical-Study-Ase-1978-2019.pdf>
6. Sayyadi Tooranloo, H., Azizi, P. and Sayyahpoor, A. "Analyzing causal relationships of effective factors on the decision making of individual investors to purchase shares", International Journal of Ethics and Systems, 2020, Vol. 36 No. 1, pp. 12-41. <https://doi.org/10.1108/IJOES-03-2019-0053>
7. <https://www.nestle.com/> - офіційний сайт корпорації NESTLE Group
8. <https://www.thehersheycompany.com/> - офіційний сайт корпорації Hershey Co
9. The Hershey Company Fact Book, 2021. URL: <https://investors.thehersheycompany.com/content/dam/hershey-corporate/documents/investors/investors-factbook.pdf>
10. <https://www.kraftheinz.com/> - офіційний сайт корпорації Kraft Heinz Company
11. Parmalat Canada Announces Closing of its Acquisition of Kraft Heinz's "Natural Cheese" Division". Bloomberg. July 2, 2019. Retrieved April 5, 2022.
12. "Kraft Heinz Renews Global Commitments in 2020 Environmental Social Governance Report". news.kraftheinzcompany.com. Retrieved September 18, 2020.
13. "The Kraft Heinz Company Unveils Its Strategic Transformation Plan, Updates 2020 Outlook, and Provides Long-term Financial Algorithm". www.businesswire.com. Business Wire. September 15, 2020. Retrieved December 29, 2020.
14. Danigelis, Alyssa (September 17, 2020). "Kraft Heinz Reports Progress on Sustainable Packaging Goals". Environment + Energy Leader. Retrieved September 18, 2020.
15. "Kraft Heinz Completes Acquisition of Majority Stake in Just Spices, a Technology-Enabled Direct-to-Consumer Business". news.kraftheinzcompany.com. Retrieved January 30, 2022.
16. Stacey, Kiran; Evans, Judith (September 3, 2021). "Kraft Heinz to pay \$62m to settle SEC false accounting charges". Financial Times. London. Retrieved September 11, 2021.

COMPARATIVE ANALYSIS OF MARKET INDICATORS OF INTERNATIONAL CORPORATIONS (based on the materials of NESTLE GROUP, HERSHEY CO, KRAFT HEINZ CO)

Bondar Nataliia M., Doctor of Economics Sciences, Professor, National Transport University, Kyiv, Ukraine, Professor of the Department of Economics, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8254-2449>

Zaplitna Tetiana V., PhD in Economics Sciences, Associate Professor, National Transport University, Kyiv, Ukraine, Associate Professor of the Department of Economics, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6880-8511>

Levishenko Olena S., PhD in Economics Sciences, Associate Professor, National Transport University, Kyiv, Ukraine, Associate Professor of the Department of Economics, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3704-5352>

Abstract. The article presents a comparative analysis of indicators reflecting the market positions of three international corporations: NESTLE GROUP, HERSHEY CO, KRAFT HEINZ CO. Object of study: internal corporate factors that affect the market value of shares of international corporations. The objectives of the article were to study the internal corporate factors that affect the market valuation of shares and to identify current trends in the formation of the competitive policy of international food corporations. Research methods: monographic, analytical, coefficient, statistical, graphical.

It is found that the market valuation of shares is influenced by the operating, investment and financial policies of the corporation. Thus, operating activities generate revenues and profits, which are the source of dividends. Through investment activities, the corporation focuses its financial resources on the production of certain products, provides access to cheaper raw material markets or expands its sales markets. Financial activities involve providing the corporation with the necessary long-term resources. The ability of the corporation to service the attracted capital indicates its financial strength and implementation of development plans.

Based on a generalisation of the main actions of the researched international corporations aimed at increasing the market attractiveness of shares, it has been found that they resorted to the following actions: 1) sale of businesses that do not provide corporations with sufficient efficiency; 2) active implementation of the world's best operating practices in their own corporations; 3) active entry into commodity markets, which allows reducing their own costs and obtaining higher profits. At the same time, there is experience of unfair treatment of investors through attempts to artificially reduce costs and 'embellish' earnings per share. Such actions have had a negative impact on the market valuation of shares, despite the corporation's stable financial performance.

Keywords: international business, international corporation, globalisation, internationalisation of business, financial indicators, market value of shares, financial stability, profitability, international market

References

1. Velyka ukrainska entsyklopediia [in Ukrainian]. URL: <https://vue.gov.ua/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>

2. Urata, Shujiro, and Youngmin Baek. Globalization and equality: A cross-country analysis. No. 1453. ADBI Working Paper, 2024. URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/973996/adbi-wp1453.pdf>.

3. He, F., Feng, Y., Hao, J. Corporate ESG rating and stock market liquidity: Evidence from China, *Economic Modelling*, Volume 129, 2023, 106511, ISSN 0264-9993, <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2023.106511>.
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264999323003231>)
4. Lahmiri, S., Bekiros, S. The impact of COVID-19 pandemic upon stability and sequential irregularity of equity and cryptocurrency markets, *Chaos, Solitons & Fractals*, Volume 138, 2020, 109936, ISSN 0960-0779, <https://doi.org/10.1016/j.chaos.2020.109936>.
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0960077920303350>)
5. Al-Afeef, M. A. M. Factors affecting market capitalization: A practical study ase 1978-2019. *International Journal of Scientific and Technology Research*, 2020, 9.3: 7049-7053. URL: <https://www.ijstr.org/final-print/mar2020/Factors-Affecting-Market-Capitalization-A-Practical-Study-Ase-1978-2019.pdf>
6. Sayyadi Tooranloo, H., Azizi, P. and Sayyahpoor, A. "Analyzing causal relationships of effective factors on the decision making of individual investors to purchase shares", *International Journal of Ethics and Systems*, 2020, Vol. 36 No. 1, pp. 12-41. <https://doi.org/10.1108/IJOES-03-2019-0053>
7. <https://www.nestle.com/> - офіційний сайт корпорації NESTLE Group
8. <https://www.thehersheycompany.com/> - офіційний сайт корпорації Hershey Co
9. The Hershey Company Fact Book, 2021. URL: <https://investors.thehersheycompany.com/content/dam/hershey-corporate/documents/investors/investors-factbook.pdf>
10. <https://www.kraftheinz.com/> - офіційний сайт корпорації Kraft Heinz Company
11. Parmalat Canada Announces Closing of its Acquisition of Kraft Heinz's "Natural Cheese" Division". Bloomberg. July 2, 2019. Retrieved April 5, 2022.
12. "Kraft Heinz Renews Global Commitments in 2020 Environmental Social Governance Report". news.kraftheinzcompany.com. Retrieved September 18, 2020.
13. "The Kraft Heinz Company Unveils Its Strategic Transformation Plan, Updates 2020 Outlook, and Provides Long-term Financial Algorithm". www.businesswire.com. Business Wire. September 15, 2020. Retrieved December 29, 2020.
14. Danigelis, Alyssa (September 17, 2020). "Kraft Heinz Reports Progress on Sustainable Packaging Goals". *Environment + Energy Leader*. Retrieved September 18, 2020.
15. "Kraft Heinz Completes Acquisition of Majority Stake in Just Spices, a Technology-Enabled Direct-to-Consumer Business". news.kraftheinzcompany.com. Retrieved January 30, 2022.
16. Stacey, Kiran; Evans, Judith (September 3, 2021). "Kraft Heinz to pay \$62m to settle SEC false accounting charges". *Financial Times*. London. Retrieved September 11, 2021.